

سوالات تشریحی درس چهارم علوم و فنون ادبی ۲:

همراه پاسخ های تشریحی

محمودآبادی - منطقه اهر

۱- ویژگی های سبک عراقی را بنویسید (۴مورد)

- چهار چوب زبان همان چهارچوب فارسی قدیم یعنی زبان سبک خراسانی است که تا حدودی مختصات جدید یافته است؛

- لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آنها را لغات عربی گرفته است؛

- «می» اندک اندک جای «همی» را گرفته است؛

- «در» به جای «اندر» حال جایگزین شدن است و نیزواژه های «ایدون، ایدر، ابا، ابرو...» بسیار اندک به کار می روند؛

- به کارگیری حرف نشانه «مر» در کنار مفعول جمله کم شده است. اساسا مهمترین ویژگی های زبانی سبک عراقی همین درهم آمیختگی مختصات نو و کهن است که گاهی در یک شعر کوتاه نیز در کنار هم دیده می شود.

۲- چرا در عصر مغول و تیمور، تاریخ نویسی رواج پیدا کرد؟ توضیح دهید!

- به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران و اجدادشان شروع شد و در دوره تیموری هم ادامه یافت

۳- بیت زیر را تقطیع هجایی کنید و در جدول بنویسید: ۱

رفت آن مسکین و سالی در سفر از فراق دوست سوزید از شرر

تقطیع هجایی مصرع یکم	رفت آن مس	کین و سالی	در سفر
- - u-	- - u-	- - u-	- u-
تقطیع هجایی مصرع دوم	از فراق	دوست سوزی	د از شرر
- - u-	- - u-	- - u-	- - u-

۴- این توضیح : «از صحت و اتقان مطالب کاسته شد و ضعف و انحطاط فکری این دوره را فرا گرفت.» مربوط به سبک است . /۵

- سبک عراقی

۵- در بیت زیر کدام واژه نشانگر یکی از ویژگی های زبانی شعر خراسانی است؟ /۵

بر این رزمگه شان به جنگ اوریم خود ایدر زمانی درنگ آوریم....

- ایدر

۶- توجه به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» در سبک بیشتر شده است. /۵

- سبک عراقی

۷- در شعر دوره عراقی کاربرد غزل شد و جایگاه «تخلص» در انتهای آن گردیده است . /۵

- بیشتر - تثبیت

۸- «لغات فارسی اصیل قدیم کم شده و جای آنها را لغات عربی گرفته است» از ویژگی های مربوط به قلمرو.....

سبک عراقی است . /۵

- قلمرو زبانی

۹- «پرهیز از زهد ریایی، توجه به صفا و پالایش درون، برتری عشق بر عقل و امثال آنها مفاهیم و اندیشه های

شعر این دوره رقم می زنند.» به قلمرو..... سبک عراقی مربوط است. /۵

- قلمرو فکری

۱۰- هر یک از خصوصیات سبک عراقی زیر به کدام قلمرو مربوط است. /۷۵

الف) نثر فنی کم در قرن هفتم ضعیف می شود.

ب) بعد از سقوط بغداد به دست هلاکو، زبان عربی در تمام ممالک اسلامی و حتی در میان خود اعراب

دچار انحطاط شد.

ج) مدعیان عرفان هم که به اقتضای زمانه با مغولان کنار آمده بودند، اندک اندک اصالت خود را از دست

دادند.

پاسخ ها : الف - قلمرو زبانی ب - قلمرو ادبی ج - قلمرو فکری

۱۱- سه مورد از ویژگی های ادبی شعر سبک عراقی را بنویسید. /۷۵

بعد از سقوط بغداد به دست هلاکو، زبان عربی در تمام ممالک اسلامی و حتی در میان خود اعراب دچار انحطاط شد. در زبان فارسی نیز از سطیره و نفوذ زبان عربی کاسته شد و هر چند فراگیری زبان عربی به سبک قدیم مرسوم بود، ادبای بزرگ، دیگر آثار خود را به عربی نمی نوشتند.

در اندیشه ادیبان این دوره، صنایع ادبی جای تعمق و تفکر را گرفت؛ اما چون استعداد های بزرگی در این عرصه بدرخشیدند بیشتر به ظاهر سازی و به صنایعی مثل معما پردازی، سرودن اشعار ذوقافیتین و از این قبیل روی آوردند.

۱۲- مخاطب شاعر در بیت زیر، زمینی است یا آسمانی؟ چرا...../۷۵

از لعل تو گر یابم انگشتی زنهار صد ملک سلیمانم در زیر نگین باشد حافظ

-مخاطب شاعر در بیت زیر آسمانی است زیرا حافظ به سبک عراقی شعر سروده است.

۱۳- شعر زیر را بخوانید و به پرسش های آن پاسخ دهید:

آن یکی آمد در یاری بزد گفت یارش: «کیستی ای معتمد؟»

گفت من: گفتش «برو هنگام نیست» بر چنین خوانی مقام خام نیست

خام را جز آتش هجرو فراق کی پزد کی وا رهند از نفاق؟

رفت آن مسکین و سالی در سفر از فراق دوست سوزید از شرر

پخته شد آن سوخته؛ پس باز گشت باز گرد خانه انباز گشت

حلقه زد بر در به صد ترس و ادب تا بنجهد بی ادب لفظی ز لب

بانگ زد یارش که «بر در کیست آن» گفت «بر در هم تویی ای دلستان»

« مثنوی معنوی مولوی »

الف) سه مورد از ویژگی های زبانی آن را بنویسید. /۷۵

- کاربرد کهن فعل بنجهد - سوزید - درهم آمیختن مختصات نو و کهن

(ب) ویژگی فکری حاکم بر آن چیست؟ /۷۵

- ستایش عشق، غم گرای، فراق، ذهن گرای یا توجه به دنیای درون، رواج روحیه ی عرفانی

(پ) سه مورد از ویژگی های ادبی آن را بنویسید. /۷۵

- قالب شعر مثنوی است.

- استفاده از آرایه های ادبی: تضاد خام و پخته - کنایه حلقه زدن

سؤالات چهار گزینه ای درس چهارم علوم وفنون ادبی ۲ :

محمود آبادی - منطقه اهر

۱- کدامیک از گزینه های زیر از ویژگی های زبانی شعر سبک عراقی نیست؟

الف) چهار چوب زبان همان چهارچوب فارسی قدیم یعنی زبان سبک خراسانی است که تا حدودی مختصات جدید یافته است .

ب) لغات فارسی اصیل قدیم زیاد شده و جای لغات عربی را گرفته است.

ج) «همی» اندک اندک جای «می» را گرفته است؛

د) «در» به جای «اندر» در حال جایگزین شدن است و نیزواژه های «ایدون، ایدر، ابا، ابرو...» بسیار اندک به کار می روند.

۲) این عبارت: «توجه بیشتر به علوم ادبی از جمله «بیان» و «بدیع» بیشتر شده است .» به کدام قلمرو مربوط است ؟

(د) هرسه

(ج) قلمرو زبانی

(ب) قلمرو فکری

الف) قلمرو ادبی

۳) کدامیک از گزینه های زیر از ویژگی های فکری شعر سبک عراقی نیست؟

الف) به علت کشتن یا متواری ساختن فضلا و نابودی کتابخانه ها، از صحت و اتقان مطالب کاسته شد و ضعف و انحطاط فکری این دوره را فرا گرفت.

ب) به علت نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن حوزه های علمی، تحقیق و تتبع بین علما و ادیبان سستی یافت.

ج) مدعیان عرفان هم که به اقتضای زمانه با مغولان کنار آمده بودند، اندک اندک اصالت خود را از دست دادند.

د) در اندیشه ادیبان این دوره، تعمق و تفکر جای صنایع ادبی را گرفت.

۴) کدامیک از گزینه های زیر از ویژگی های فکری شعر سبک خراسانی است؟

الف) پرهیز از زهد ریایی

ب) توجه به صفا و پالایش درون

ج) برتری عشق بر عقل

د) هیچ کدام

۵) کدامیک از گزینه ها در مورد دوره خراسانی درست است؟

الف) معشوق شاعر، زمینی و دست یافتنی بود

ب) در شعر این دوره، مقام معشوق اندک اندک متعالی می گردد.

ج) معشوق شاعر گاه با معبود یکی می شود.

د) اعتقاد به قضا و قدر

۶) در مورد سبک عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

الف) نثر فنی کم کم در قرن هفتم ضعیف می شود.

ب) در اکثر کتاب های این دوره نثر فنی جای نثر ساده را می گیرد.

ج) در این دوره برخی نویسندگان، کتاب های مشکل را به زبان ساده بازنویسی می کردند.

د) «ملا حسین واعظ کاشفی» کلیله و دمنه را به انشای دوره خود بازگرداند و آن را «انوار سهیلی» نامید.

۷) در مورد سبک عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

الف) بعد از سقوط بغداد به دست هلاکو، زبان عربی در تمام ممالک اسلامی و حتی در میان خود اعراب دچار انحطاط شد.

ب) در زبان فارسی از سیطره و نفوذ زبان عربی کاسته نشد.

(ج) فراگیری زبان عربی به سبک قدیم مرسوم نبود .

(د) ادبای بزرگ، دیگر آثار خود را به عربی نمی نوشتند.

(۸) کتاب «محاكمه اللغتين» از کیست و به کدام زبان نوشته شده است؟

(الف) از امیر علی شیرنوی و به ترکی (ب) از امیر علی شیرنوی و به فارسی

(ج) از ظهیر الدین و به ترکی (د) از ظهیر الدین و به فارسی

(۹) در مورد قلمرو فکری سبک عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

(الف) مدعیان عرفان به اقتضای زمانه با مغولان کنار آمده بودند .

(ب) در این دوره، کتاب عرفانی معتبری نوشته نشد .

(ج) در این دوره، کتاب عرفانی معتبری نوشته شد.

(د) مدعیان عرفان اندک اندک اصالت خود را از دست دادند.

(۱۰) همه گزینه های زیر از ویژگی های فکری شعر سبک عراقی است به جز.....

(الف) به علت کشته یا متواری شدن فضلا و نابودی کتابخانه ها، از صحت و اتقان مطالب کاسته شد .

(ب) ضعف و انحطاط فکری این دوره را فرا گرفت.

(ج) همچنین به علت نبودن استادان بزرگ و از بین رفتن حوزه های علمی، تحقیق و تتبع بین علما و ادیبان سستی یافت.

(د) در اندیشه ادیبان این دوره، تعمق و تفکر جای صنایع ادبی را گرفت .

(۱۱) در مورد قلمرو زبانی نثر عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

(الف) تاریخ نویسی در این دوره به اسلوب ساده رواج می یابد .

(ب) تاریخ نویسی از همان اوایل دوره مغول، به سبب علاقه شدید آنان به ثبت وقایع مربوط به پدران واجدادشان شروع شد .

(ج) تاریخ نویسی در دوره تیموری هم ادامه یافت.

(د) حاشیه نویسی های متعددی نیز به نثر فنی بر تاریخ های قدیم انجام گرفت.

۱۲) کاربرد کدامیک از واژگان زیر از نثر عراقی در فارسی رواج یافت؟

بیلاق و قشلاق (سردسیر و گرم سیر) - قشون (ارتش - یورش (هجوم) و...

الف) بیلاق و قشلاق ب) قشون ج) یورش د) همه موارد

۱۳) در مورد قلمرو فکری سبک عراقی کدامیک از گزینه ها درست است؟

الف) بی اعتباری دنیا

ب) اعتقاد به قضا و قدر

ج) خدشه دار شدن غرور و احساسات ملی ایرانیان

د) همه موارد

۱۴) در مورد سبک خراسانی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

الف) ستایش خرد

ب) شادی گرایی

ج) واقع گرایی یا توجه به دنیای بیرون

د) اعتقاد به جبر

۱۵) در مورد سبک عراقی کدامیک از گزینه ها نادرست است؟

ب) رواج روحیه ی عرفانی

الف) ذهن گرایی یا توجه به دنیای درون

د) بازتاب بیشتر علوم در شعر

ج) زمینی بودن معشوق

گروه زبان و ادبیات فارسی استان اذربایجان شرقی ۰۷-۹۶

۱	ب	۶	ب	۱۱	د			
۲	ج	۷	ب	۱۲	د			
۳	د	۸	الف	۱۳	د			
۴	د	۹	ج	۱۴	د			
۵	الف	۱۰	د	۱۵	ج			

گروه زبان